

N:o 27.

Ank. till Riksd. Kansli den 31 Mars 1870, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om afskaffande af jus patronatus.

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 114) har Herr *G. Bjerkander* föreslagit, "att en skrivelse måtte till Kongl. Maj:t aflåtas, med underdånig anhållan, att utredning måtte ske, på hvad sätt jus patronatus må kunna afskaffas och dessa församlingar få rättighet att sjelfva välja sina själasörjare."

Denna fråga har tillföre varit föremål för Representationens öfverläggningar, sednast vid 1853—1854 årens riksdag, då Rikets Ständer genom underdånig skrivelse den 18 Oktober sistnämnda år anhöllo, att Kongl. Maj:t täcktes låta undersöka och derefter meddela Ständerna framställning af de grunder, på hvilka öfverenskommelser emellan innehafvare af patronaträtt samt Kongl. Maj:t och Kronan, jemte vederbörande församlingar, må kunna uppgöras om patronaträttens upphörande; äfvensom att Kongl. Maj:t, då utländingar vinna tillåtelse att i riket förvärfva fast egendom, med hvilken patronaträtt är förenad, täcktes dervid fästa det vilkor, att samma rätt icke må till dem öfvergå.

Den af Rikets Ständer sålunda gjorda underdåniga framställning hade till följd dels Kongl. Cirkuläret den 23 November 1855, innefattande förståndigande för domkapitlen i riket att genom vederbörande presterskap underrätta de inom hvarje stift befintliga patronela församlingar, att de af dem, som önska patronaträttens upphörande, må, efter föregången öfverläggning med patronus angående vilkoren, hos Kongl. Maj:t derom göra underdånig anmälan och tillika afgifva förslag till verkställande deraf, då Kongl. Maj:t, efter vederbörandes hörande, vill beslut för hvarje särskildt fall meddela; dels ock Kongl.

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 7 Saml. 14 Häft.

Kungörelsen af samma dag, hvarigenom stadgas, bland annat, att då utländsk man erhåller Kongl. Maj:ts nådiga tillåtelse att i riket förvärfva och besitta fast egendom, med hvilken jus patronatus är förenadt, må kallelserätt till ecklesiastika beställningar icke till honom öfvergå, utan skall denna rätt förblifva hvilande, intill dess egendomen åter tillfallit Svensk undersåte.

Ifrågavarande rättighet har i allmänhet förvärfvats genom enskildes uppoffringar för kyrkorna eller församlingarne. Den är i de flesta fall förenad med besittningsrätten till viss egendom och har då med denna öfvergått från den ene egaren till den andre. Denna rättighet, som sålunda står i nära samband med eganderätten, lärer fördenskull ej kunna fränhändas nuvarande innehafvare deraf annorledes än på öfverenskommelsens väg. I öfverensstämmelse med denna åsigt har Kongl. Maj:t genom åberopade Cirkuläret redan anvisat den utväg, som patronela församlingar hafva att begagna, när de önska att få patronaträtten afskaffad. Vid sådant förhållande och då, så vidt Utskottet kunnat finna, något annat, mera lämpligt sätt för ändamålets vinnande ej företer sig, får Utskottet värdsamt hemställa,
att berörda motion ej må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 31 Mars 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.
